

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

2. Ratio scriptionis huius labyrinthus quaestionum, quae de gratia
agitantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

I E S V, hoc est, Salvatoris abrogare; atque ita divinæ gratiæ, per quam æternitati vivemus & vivimus, ultimas fibras radicibus excidere studuerunt. Sublatâ quippe cœlestis adjuvatorij necessitate aut veritate, per illas magnas naturæ humanæ vires, quibus ad volendum operandumque bonum sibi sufficiat, Deo non operante ut possit & velit, profectò gratis Christus mortuus est, gratis I E S V S & Salvator vocatur, gratis auxilium suum nobis gratiamque venditat: everloque fidei Christianæ fundamento, frustra in hunc mundum venit peccatores salvos facere, aut mortuis vitam dare: nec ulla profectò causa est, cur ipsius nomini subdendi simus, aut Christianos nos esse debere gloriemur. Pelagiani sunt, & quotquot eorum dogmatibus vel nunc vel olim implicati fuerunt, qui dum nimium libertatis viribus favent, ad hujusmodi acerba in Christianam fidem sensa aut prudentes delabuntur, aut imprudentes adiguntur. In superbiam sacrilegam extollendo liberum arbitrium (Carthaginensium Patrum verba sunt) nullum relinquunt locum gratiæ Dei, quâ Christiani sumus. Et paulò post: Hac mala vocant, quibus fundamenta Christianæ fidei conantur evertere. Et Patres Concilij Milevitani simili phrasi dicunt,

Patres Con. Carthag. ad Innoc. Pap.
Patres Con. Milevit. ad Innoc.

quod omnino totum quod Christiani sumus, nituntur evertere. Et Augustinus: Quod totius fidei Christianæ fundamenta evertere moluntur. Nam fides Christiana à Christo I E S V dicta est; qui si sublatâ gratiæ necessitate, per quam nobis Christus & I E S V S factus est, non est hominibus necessarius, superflud ipse venit, superflud sunt homines Christiani, juxta illud Augustini de similibus dogmatum auctoribus: *Qui naturam humanam ideo dicunt liberam, ne quarant liberatorem; ideo salvam, ut superfluum iudicent salvatorem.* Quam ob causam huiusmodi homines solo nomine Christianos vocat. Quæ sanè quantò atrociora sunt, & vitæ quæ in Christo est, divinæque gratiæ jugulum capitalius petunt, tantò fidelius atque animosius omnibus verè Christianis pro istius ejusdem vivificantis ac salvantis gratiæ veritate certandum est: ne dum solâ nominis I E S V appellatione contenti, per naturalium virium prædicationem, salvantis gratiæ, atque adeo Salvatoris ipsius I E S V necessitatem extingui taciti sinimus, minori sollicitudine æternæ vitæ nostræ discrimina feramus, quam pro tuenda illa fluxa & caduca, rationis expertes belluæ ac bestiolarum præliantur.

CAPVT SECVNDVM.

Ratio Scriptionis hujus labyrinthus quæstionum, quæ de gratia agitantur.

QUÆ quidem eo consilio à nobis dicta sunt, ne quis miretur, aut etiam vitio vertat mihi, quod ego post tot tantorumque virorum tam diuturnas ac pertinaces de gratia medicinali Salvatoris nostri altercationes, ulterius hac de re satagendum, aut aliquid etiam scribendum duxerim. Nimirum duplex meratio in hunc laborem, veritatis videlicet, publicæque charitatis compulit. Cùm enim hoc ipso quo Christiano nomini subditus, & Salvatoris I E S V mysterijs initiatus, gratiæ salvatricis nomen atque necessitatem in fide mea & Ecclesiæ precibus agnoscerem, & medullitus cordi insculptum gererem, in tot controversijs capitaliter inter se repugnantibus, nihil mihi charius esse debere judicavi, quam gratiæ illius, quâ ex fide vivimus, sincerissimam veritatem, si fieri posset, etiam intelligendo penetrare, & quod, Deo illuminante, cepissem, etiam animo, stylo, voce propalare; ne forte opinionibus non satis fidei nostræ congruentibus abrepti, perperam sentiendo ac differendo, vitam illam interficiamus, quam videmur credendo profiteri. Quod qui, Deo juvante assequi potuerit, nemo non videt, quantum Christianæ Reipublicæ fructum contulerit ejus labor: qui non potuerit, quam exculabulis sit conatus ejus, de vita gratiæ, de

humilitatis fundamento, de salutis principio, de Christiani hominis veritate, de nominis Christi ac I E S V medullâ, de vera Crucifixi gloria satagentis. Nec verò ab indaganda divinæ gratiæ sinceritate me deterruit illa inextricabilis doctissimorum virorum pugna dimicantium; sed acriores mihi stimulos, auctore ejusdem gratiæ, spero, incitante, subjecit. Nam inde quoque animadvertere ceppi, quanti momenti esset illa controversia, quæ universas orbis Christiani scholas tantâ animositate committeret, ipsumque supremum Ecclesiæ Catholice tribunal sollicitum detineret: quanti emolumenti veritatis illius inventio, quæ tot tantarumque controversiarum tenebras suâ luce dispelleret, & contentiones animorum studijs acerbioribus distractorum optatissimæ conciliationis pacæ sopiret. Sed, unum erat, quod me jam inde, cùm adolescentulus Lovanij in Collegio Adriani Sexti Pontificis Maximi, studijs Theologicis operam dabam, & cùm postea studiorum causâ Gallias peritissimis antiquitatum viris locupletes peragrabam, non mediocriter suspensum perplexumque detinebat. Mirabar enim vehementissimè, qui fieri posset, ut mysteria illa gratiæ, quæ olim à sancto Augustino & discipu-

143

5 & discipulis ejus, ipsaque Ecclesiâ Romanâ omnium matre & magistrâ tantâ certitudine & securitate tradebantur, tantâque luce illorum calamo propalata esse, doctorum virorum judicio, censebatur; nunc tantis tenebris immersa & obruta delitesceret, ut innumerabilium piorum, & studiosissimorum, & acutissimorum virorum aciem inter se summâ contentione de veritate certantium, fugerent. Alterutrum profectò necessarium esse mihi persuasum fuit, aut rem istam inventu impossibilem, aut in modo investigandi esse peccatum. Impossibilem esse, difficile creditu omnino judicabam, eò quòd per-

A insullum mihi videretur, ut vel illi antiquæ Ecclesiæ proceres, tantâ doctrinæ gloriâ celebrati, rebus impossibilibus indagandis ingenia sua macerassent, vel inventam semel veritatem, tanta profunditate in Democriti puteum iterum sepelissent, ut inde nullâ vi erui, & in lucem proferri posset. Neutrum, fateor, non sine insigni temeritate & absurditate, de tantis viris mihi dici aut cogitari posse videbatur: atque ita reliquum esse, ut fortè recentiores non illum tenerent inquirenda veritatis istius modum, quo ad ejus latentis cubile ducerentur.

CAPVT TERTIVM.

Inventio veritatis de divina gratia, & concordia dissentientium Scholasticorum difficilis, propter Philosophiam. Mala inde pullulantia.

QVOCIRCA diligentis animo attendere cœpi, quâ viâ plerique ad istarum difficultium controversiarum decisionem assequendam, tradendamque niterentur. Deprehendi verò, nisi fallor, plerosque qui scholarum pulpitis ad enodandas Scholasticas, hoc est, methodicæ Theologiæ difficultates admoventur, multos annos prius in Philosophiæ palestra versatos esse, nec ferè idoneos isti Theologiæ contentiosæ prosthendæ judicari, nisi antè non exiguam ætatis partem in Dialecticis Metaphysicisque speculationibus triverint. Quod quamvis usum salubrem sanè habere possit, ut exerceantur istis difficultatibus & limentur ingenia: hinc tamen etiam, experientiâ teste, nascitur, ut cum in hujusmodi trivis junior eorum ætas valentiorque consumpta est, vix tempus eis idoneum reliquum esse possit, quod genuinis principiis veræ Theologiæ pervolvendis penetrandisque tribuatur. Itaque quotiescumque latet eos, quid in gravioribus aut arcanioribus nodis vel sentiendum vel dicendû sit, non eis cura est, quæ esse deberet, quid vel Scripturarum sacrarum auctoritas, vel veneranda Patrum canities consulta respondeat: sed statim ad Philosophiæ præsidium, velut ad omnium solutionum armamentarium, sese conferunt, atque ejus regulis tanquam sacrosanctis, mysteriorum altissimorum momenta metiuntur. Quid enim aliud obsecrò sententias illas peperit, quæ divinam gratiam imperioso nutui humanæ libertatis aptavit, nisi Philosophia? Quid eas tantâ animositate defendit, nisi Philosophia, quæ non videretur aliud libertatis genus admittere, nisi quod omnibus in voluntatem admissis aut irruentibus plenâ atque indifferenti potestate dominetur? Quid opera bona cum solis habitualibus donis elicienda fabricavit, nisi Philosophia, secundum quam potentia

A voluntatis habitu virtutis instructa sufficiens principium perfectæ operationis existimatur? Quid statum puræ naturæ formavit, ornavit, instruxit, nisi Aristotelica Philosophia, quam etiam Gentiles quidam majori sentiendi sanitate damnarunt? Quid virtutes Gentilium ac damnatorum hominum veras protulit, unde opera etiam bona pullularent, nisi Gentium Philosophia? Quid fidem, spem, dilectionem Dei super omnia naturalem, in summo sacrarum litterarum, scriptorumque silentio, adinvenit, nisi pura pura Philosophia? Quid gratiæ divisiones ab antiquitatis mente alienissimas attulit; quid prædefinitiones Dei, verasque gratuitas prædestinationes actionum creaturarum abstulit, nisi Philosophia? Nempe de rebus istis Theologicis, plerisque valde arcanis, homines Aristotelicis disciplinis instructissimi, secure & magistratiter disputant; & quia quilibet in scholis adversus quoslibet Dialecticæ præsidio sine magnâ difficultate defendunt, nonnunquam fit, ut quod initio vel timide sibi tuendum susceperint (nisi expressè definitum sit) audaciâ victoriâ, victoriâ fiduciam tribuente, mox etiam vel ipsi veram putent, vel tanquam compertam veritatem discipulis tradant. Longè videlicet hujusmodi ab illa sancta regula solidissimi Doctoris remoti sunt. Nunc autè servatâ semper moderatione piâ gravitatis, nihil credere de re obsecrâ remere debemus, ne fortè quod postea veritas patefecerit, propter amorem nostri amoris oderimus.

Nam alia quoque non minùs perniciofa moribus labe, nisi mens magnoperè piâ humilitate fundata sit, ijs qui in isto contentiosæ Philosophiæ pulvere diu versati sunt, solet adhærescere; ut in disputandi calore, victoriæ cupidiores nonnunquam, quàm veritatis esse videantur. Ex quo contingit, ut semel examinatam, assertamque novam sententiam, quia jam sua facta est, mox etiam